

Opvs Theologicvm

Mauro, Silvestro

Romae, MDCLXXXVII

Q. 17. Vtrum voluntas sit libera ad volendum, & amandum malum vt malum, & ad nolendum, & odio habendum bonum vt bonum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84131](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-84131)

conueniens moueri ad vtramlibet partem.

33. Respondeo transeat maior, & nego minorem. Nam omnia animalia, posita æquali propositione obiectorum extrinsecorum, habent in se ipsis intrinsecam determinationem, vt moueantur potius ad vnam partem, quam ad alteram. Patet. Vt enim docet Aristoteles 2. de Cælo text. 8. & libro de incess. animalium, cap. 4. in animalibus datur distinctio inter partem dexteram, & sinistram, & pars dextera est vnde naturaliter incipiunt motum progressiuum; ergo brutum famelicum, proposito cibo in æquali distantia determinatur ad apprehendendum cõueniens incipere motum ex parte dextra; sed per motum incipientem ex parte dextra animal conuertitur ad sinistram; ergo animal determinatur ad se conuertendum ad sinistram; ergo in casu proposito brutum apprehenderet vt conueniens moueri ad cibum existentem in parte sinistra; ergo naturaliter repugnat casus, in quo bruta non habeant naturalem determinationem ad vnam partem, sicut repugnat, vt cum brutum debet moueri motu progressiuo, nõ habeat naturalem determinationem ad incipiendum motum potius ex vno pede, quam ex alio; nam si non sit determinatio, vt incipiat motum ex pede sinistro, datur determinatio, vt incipiat ex dextro propter ipsam naturam dextri.

QVÆSTIO XVII.

Utrum voluntas sit libera ad volendum, & amandum malum vt malum, & ad nolendum, & odio habendum bonum vt bonum?

S. Thom. qu. 8. art. 1.

1. **V**idetur, quod sit, primo quia eadem potentia est oppositorum: e. g. potentia visiva non solum potest percipere album sub ratione albi, sed etiam nigrum sub ratione nigri; sed bonum, & malum sunt opposita; ergo voluntas potest velle non solum bonum sub ratione boni, sed etiam malum sub ratione mali.

2. Secundò ex Aristotele 9. Metaph. tex. 3. potentia rationales sunt potentia oppositorum: e. g. ars medicinae non solum potest efficere sanitatem, sed etiam ægritudinem; sed voluntas est potentia rationalis, cum sit in ratione, vt dicitur 3. de Anima tex. 12; ergo potest velle non solum bonum, sed etiam malum.

3. Tertiò bonum conuertitur cum ente, adeoque quod non est ens, non est bonum; sed voluntas potest velle non solum entia, sed etiam non entia: e. g. potest velle non solum ambulare, & loqui, sed etiam non ambulare, & non loqui; ergo potest velle non solum bonum, sed etiam non bonum.

4. Quartò damnati odio habent Deum,

quem euidenter cognoscunt esse purum, & summum bonum sine vlla admixtione mali; ergo odio habent purum bonum sub ratione boni.

5. Quintò potest aliquis in via velle Deum odisse, etiam si non apprehendat in odio Dei vllam rationem boni; ergo potest voluntas velle odium Dei sub ratione puri mali. Probatur antecedens: nam non potest quis apprehendere in odio Dei rationem boni, nisi ex summa excæcatione intellectus; sed excæcatio intellectus cum sit pæna peccati, non prærequiritur ad peccatum; ergo ad hoc, vt quis peccet peccato volendi odisse Deum, non prærequiritur, vt in odio Dei apprehendat vllam rationem boni.

6. Sextò qui odit inimicum vult illi malum sub ratione mali, & quia malum inimici est; ergo &c.

7. Septimò purum bonum possumus non amare; ergo etiam possumus odisse. Probatur consequentia. Cum enim voluntas sit potentia facienti actus oppositos, cætenus non potest facere vnum actuum oppositorum, quatenus necessitatur ad faciendum alterum; sed voluntas non necessitatur ad amandum purum bonum; ergo potest odisse, & nolle purum bonum.

8. Respondeo, quod vt docet Vasquez 1. 2. disp. 31. cap. 1. ante Scotum omnes cum S. Thoma 1. 2. quæst. 8. art. 1. docuerunt vt certum, quod voluntas nihil potest appetere, nisi sub ratione boni. Primus omnium Scotus de veritate huius axiomatis dubitauit in 1. dist. 1. quæst. 4. & dixit nondum esse satis probatum, voluntatem non posse velle, & amare malum sub pura ratione mali, & non posse nolle, ac odisse bonum sub pura ratione boni, atque in eodem dubio perseverans in 2. dist. 43. quæst. 2. censuit probabile posse dari peccatum odij in Spiritum sanctum, licet in eo nulla apprehendatur ratio mali; atque hanc sententiam sub dubio solum à Scoto propositã securus est Ocham, cum Nominalibus in 3. quæst. 13. ad 3. dubium, eandemque vt conformiorem doctrinæ Scoti defendunt communiter Scotistæ, licet Scotus meliora tandem sapiens in 4. dist. 49. quæst. 10. docuerit cum communi sententia non posse voluntatem velle malum sub pura ratione mali.

9. Dicendum primò: repugnat, vt voluntas velit, & amet malum sub pura ratione mali, & nolit, atque odio habeat bonum sub pura ratione boni.

10. Probatur primò auctoritate. S. Dionysius de diuinis nominibus dicit malum esse præter voluntatem, & omnia bonum appetere. S. Augustinus lib. 2. confessionum capite 4. vsque ad 10. ex professo ostendit nullum esse, qui in peccato, quod committit, non querat aliquam rationem boni; & 13. de Trinitate, cap. 4. atque in Enchirid. cap. 86. dicit; *Beati esse volumus, & miseri non solum*

solum esse nolumus, sed neque velle possumus, non ex alia profecto ratione, nisi quia miseria proponitur vt purum malum. S. Anselmus lib. de concordia liberi arbitrii cum prædestinatione dicit: *Nihil vult voluntas nisi commoditatem, aut rectitudinem. Quidquid enim aliud vult, aut propter commoditatem, aut propter rectitudinem vult, & ad has etiamsi fallitur, putat se referre quod vult.*

11. Probatur secundò ratione ex S. Thoma loco citato. Nam omnis appetitus est essentialiter alicuius boni; sed volitio, & amor est quidam appetitus rationalis; ergo voluntas, & amor est essentialiter alicuius boni, adeoque repugnat amor, & volitio mali sub pura ratione mali. Probatur maior; nam appetitus nihil aliud est, quam quædam inclinatio appetentis in aliquid; sed nullum appetens inclinatur in aliquid, nisi in quantum est proportionatum, & conueniens appetenti; ergo omnis appetitus est in aliquid proportionatum, & conueniens appetenti, in quantum est conueniens; sed solum bonum est proportionatum, & conueniens appetenti; ergo omnis appetitus est boni. Probatur assumptum; nam bono est proportionatum, & conueniens solum bonum; sed omne ens, & omnis substantia, & natura appetens est bona; ergo omni appetenti est proportionatum, & conueniens solum bonum, ac proinde omnis appetitus est solius boni, ideoque Aristoteles 1. Ethic. cap. 1. dicit *bonum esse, quod omnia appetunt.* Breuiter: omnis inclinatio est ad aliquid proportionatum, & conueniens appetenti; sed bono est proportionatum, & conueniens solum bonum, & omne appetens est bonum; ergo omnis appetitus, & omnis prosequutio est alicuius boni. Ex proportionali ratione omne odium, & omnis fuga est solius mali. Vt enim arguit S. Thomas 1. 2. qu. 29. art. 1. omnis fuga est alicuius disconuenientis, & improporionati respectu fugientis; sed cum omne fugiens sit bonum, quod fugienti est inconueniens, & improporionatum, eo ipso habet rationem mali; ergo omnis fuga est alicuius mali; sed omnis nolitio, & omne odium est fuga; ergo omnis nolitio, & omne odium est alicuius mali, adeoque repugnat nolitio, & odium boni sub pura ratione boni.

12. Infertur primò bonum *vt sic esse* obiectum formale sub quo, seu rationem *sub qua* omnis amoris, & omnis actus prosequutiui voluntatis. Probatur; nam ratio *sub qua* est, quæ ita mouet ad aliquod genus actuum, vt nihil non includens talem rationem possit mouere ad tale genus actuum, quodlibet includens possit mouere; e. g. sonus est ratio *sub qua* auditionis, quia sonus ita mouet ad audiendum, vt nihil, quod non sit sonus, mouere possit ad audiendum, omne, quod est sonus, mouere possit ad audiendum; sed nihil, quod non sit bonum, mouere potest voluntatem creatam ad amorem, vel ad vllum

actum prosequitiuum; omne, quod est bonum, mouere potest voluntatem ad amorem, & ad actum prosequitiuum; ergo bonum *vt sic* est ratio *sub qua* omnis actus prosequutiui voluntatis, & ex proportionali ratione malum *vt sic* est ratio *sub qua* omnis odij, & omnis fugæ voluntatis. Obiectum formale sub quo, seu ratio *sub qua* voluntatis, in quantum est potentia prosequitiua, & fugitiua non videtur posse assignari vnum, sed duplex, hoc est bonum, & malum. Sicut bonum, & malum *vt sic* sunt ratio, sub qua voluntatis, sic bonum, & malum sensibile sunt ratio *sub qua* appetitus sensitiui.

13. Infertur secundò bona, & mala particularia, ac specifica non esse obiectum formale *sub quo*, seu rationem *sub qua*, sed solum esse obiectum formale *quod*, seu rationem *qua* voluntatis. Probatur, & explicatur; nam rationes *quas* dicimus illas, quæ ita mouent ad aliquod genus actuum, vt etiam quæ non includunt talem rationem possint mouere; e. g. ratio albedinis respectu visionis, ac potentia visus est ratio *qua*, non autem *sub qua*, quia albedo ita mouet ad videndum, vt etiam nigredo, & alij colores possint mouere ad videndum; sed bonum honestum e. g. ita potest mouere ad amorem, vt etiam bonum non honestum, sed solum iucundum possit mouere voluntatem creatam ad amorem; ergo bonum honestum non mouet vt obiectum formale *sub quo*, & vt ratio formalis *sub qua*, sed vt obiectum formale *quod*, & vt ratio, *qua*; & similiter bonum iucundum mouet voluntatem, vt pura ratio *qua*, quia potest mouere etiam bonum honestum, in quo non appareat iucunditas.

14. Infertur tertio, quod aliqua possumus velle, & amare tanquam obiecta purè materialia, ita vt formaliter non moueant ad amorem, adeoque neque sint ratio *qua*, neque sint ratio *sub qua*; e. g. cum quis vult ambulare, loqui &c. ratio ambulationis, loquutionis &c. est obiectum purè materiale, quia tales rationes licet amentur propter aliquam rationem boni, tamen sola ratio boni mouet, ratio autem ambulationis, loquutionis &c. non mouet.

15. Dicendum secundò; vt actu voluntatis aliquid appetamus, non requiritur, vt illud sit bonum in rei veritate, sed sufficit, vt in eo apprehendamus aliquam rationem boni, ideoque Aristoteles 2. Physic. tex. 3. docet quod finis est bonum, vel apparens bonum.

16. Probatur ex S. Thoma loco citato: nam cum omnis inclinatio sit ad aliquod bonum, & conueniens appetenti, hæc est differentia inter appetitum naturalem, & appetitum elicatum, quod appetitus naturalis sequitur formam merè naturalem, per quam illud, quod appetitur, verè conuenit rei, eo pacto, quo grauitas, seu appetitus naturalis centri sequitur formam naturalem terræ, per quam

quam centrum constituitur verè conueniens teræ; at appetitus elicitus sensitiuus, vel intellectiuius sequitur formam vt apprehensam, seu cognitionem, per quam aliquid apprehenditur vt bonum, & conueniens; sed volitio, seu amor est appetitus rationalis; ergo sequitur formam vt apprehensam, hoc est sequitur cognitionem, qua aliquid apprehenditur vt bonum, & conueniens, adeoque vt aliquid appetitu elicitio appetamus, non requiritur, vt illud sit bonum in rei veritate, sed sufficit, vt in eo apprehendamus aliquam rationem boni.

17. Inferitur implicare contradictionem, vt appetitus elicitus feratur in incognitum. Probat: nam sicut implicat, vt detur homo, qui non habeat prædicatum specificum rationalis, per quod homo differt à bruto, & per quod definitur, sic implicat, vt detur appetitus elicitus non habens prædicatum specificum, per quod appetitus elicitus differt à purè innato, & naturali; sed appetitus elicitus differt à purè naturali, & innato per hoc, quod appetitus naturalis est in bonum non cognitum ab appetente, sed cognitum ab auctore naturæ, appetitus elicitus est in bonum vt cognitum ab ipso appetente; ergo &c.

18. Dices: cognitio non est causa, sed mera conditio respectu actus appetitiui; ergo actus appetitiuus saltem de potentia absoluta potest ferri in bonum non cognitum.

19. Respondeo primo, negando antecedens. Existimo enim cognitionem concurrere ad actum appetitiuum vt causam, & non vt puram conditionem. Ratio est, quia quod ita prærequiritur ad effectum, vt effectus illi specialiter assimilatur, prærequiritur vt causa, & non vt mera conditio: siquidem est proprium causæ assimilare sibi effectum; sed cognitio ita prærequiritur ad actum appetitiuum, vt actus appetitiuus assimilatur cognitioni in vitalitate, intentionalitate, & in pluribus alijs prædicatis; siquidem ad volitionem supernaturalem prærequiritur cognitio supernaturalis &c; ergo cognitio prærequiritur vt causa, & non vt mera conditio.

20. Respondeo secundò, distinguo antecedens: cognitio non est causa, sed pura conditio præsuppositiue inclusa in definitione actus appetitiui, concedo; nullo pacto inclusa in definitione actus appetitiui, nego; & nego consequentiam. Actus per nullam potentiam possunt dari sine conditionibus obiectiuis, vel formalibus, quæ includuntur in definitionibus talium actuum: e. g. quia desiderium definitur *appetitus boni vt non habiti*, non potest desiderium tendere in bonum, quod non habeat conditionem *non habiti*: quia gaudium definitur *quies in bono vt habiti*, non potest gaudium tendere in bonum, quod non habeat conditionem *habiti*; sed appetitus elicitus definitur *inclinatio in bonum vt cognitum*, & representatum; ergo non potest appetitu elicitio appeti bonum, quod non ha-

beat conditionem cogniti, & representati, seu talis conditio habeat rationem causæ, seu sit pura conditio.

21. Quæres, vtum ad hoc, vt velimus aliquid, requiratur, vt affirmemus illud esse bonum, vel sufficiat, vt in eo apprehendamus aliquam bonitatem, licet illam non affirmemus?

22. Respondeo procul dubio non sufficere, vt in eo apprehendamus bonitatem purè negatam sine vlla suspitione, quod inquit: e. gr. cum aliquis cognoscit euidenter miseriam non includere vllum bonum, apprehendit in miseria bonitatem negatam, siquidem nihil potest affirmari, vel negari, quin apprehendatur, & tamen procul dubio non potest velle miseriam, quia in illa apprehensione apprehendit bonitatem, quam negat. Quæritur ergo, vtum ad hoc, vt aliquid velimus, sufficiat, vt apprehendamus in eo aliquam rationem boni, apprehensione fundante suspitionem, quod illi inquit talis ratio boni, an requiratur iudicium, quo affirmemus obiecto inesse aliquam rationem boni. Probabilius censeo sufficere apprehensionem fundantem suspitionem. Probat: primo: nam Aristoteles 2. Physic. tex. 21. dicit, quod *finis est bonum, vel apparet bonum*; sed ad hoc, vt aliquid sit apparet bonum, sufficit, vt apprehendamus illud tanquam bonum, apprehensione suspiciatiua, licet non iudicemus illud esse bonum; ergo &c. Secundò probatur: nam vt aliquid velimus, sufficit, vt illud appareat bonum apparentia, propter quam possit reddi sufficiens ratio, cur voluntas, quæ est potentia rationalis, illud appetat; sed vt reddatur talis ratio, sufficit, vt appareat bonum apparentia fundante suspitionem; ergo &c. Probat: minor: nam interrogatus, quare aliquid velit, si dicat: *uolo, quia suspicor illud esse bonum, licet hoc non affirmem*, reddit rationem sufficientem, cur velit.

23. Ad 1. distinguo maiorem: eadem potentia est oppositorum semper eodem modo, nego; non semper eodem modo, sed aliquando opposito modo, concedo maiorem; concedo minorem; & nego consequentiam. Sicut intellectus est veri, & falsi, sed est veri assentiendo, & est falsi dissentiendo, sic voluntas est boni, & mali, sed est boni, illud volendo, & amando, & mali illud nolendo, & odio habendo.

24. Dices: potentia visua est albi, & nigri eodem modo, nimirum videndo album sub ratione albi, & nigrum sub ratione nigri; ergo voluntas est boni, & mali eodem modo, nimirum volendo bonum sub ratione boni, & malum sub ratione mali.

25. Respondeo, negando consequentiã. Disparitas est, quia potentia visua non habet duos modos tendendi in obiectum, alterum prosecutionis, alterum fugæ, sed habet vnicum modum, qui est videre; ergo non

non potest tendere in obiecta etiam contraria, nisi videndo; sed voluntas, & intellectus habent duos modos tendendi, alterum prosecutionis, alterum fugæ; ergo sicut intellectus in verum ut verum tendit solum per prosecutionem, affirmando; in falsum, ut falsum per fugam, negando; sic voluntas in bonum ut bonum tendit per prosecutionem, nimirum volendo, & amando; in malum ut malum per fugam, hoc est nolendo, & odio habendo.

26. Ad 2. distinguo maiorem: potentia rationales possunt prosequi opposita contenta sub ratione obiecti conuenientis, concedo; non contenta sub ratione obiecti conuenientis, nego; concedo minorem; & nego consequentiam. Potentia rationales possunt prosequi opposita, dummodo contineantur sub ratione communi obiecti conuenientis; sed obiectum conueniens voluntatis est bonum; ergo voluntas potest prosequi opposita, dummodo habeant rationem boni: e.g. quia moueri, & quiescere, loqui, & tacere, ita sunt opposita, ut habeant rationem boni, voluntas potest velle non solum moueri, sed etiam quiescere, non solum loqui, sed etiam tacere; sed malum sub ratione mali ita est contrarium bono, ut non contineatur sub ratione boni; ergo voluntas non potest prosequi, & velle malum sub ratione mali.

27. Ad 3. concedo maiorem, & distinguo minorem; per voluntatem possumus velle non solum entia, sed etiam non entia, quæ apprehendantur sub aliqua ratione entis, concedo; quæ non apprehendantur sub aliqua ratione entis, nego; & distinguo eodem pacto consequens. Priuationes, negationes &c. sicut apprehenduntur sub aliqua ratione entis, ideoque dicuntur entia rationis, sic apprehenduntur sub aliqua ratione boni, ideoque dicuntur bona apprehensa, & apparentia, & ut talia possumus velle, & amare negationes, & priuationes; ideoque Aristoteles 5. Ethic. cap. 1. dicit, quod carere malo habet aliquam rationem boni.

28. Dices: Deus non ens, & non bonum non apprehendit sub ratione entis, & boni; sed Deus potest velle non ens, & non bonum puta potest velle non creare mundum, potest velle, ut quis careat malo; ergo potest velle obiectum, & non sub ratione boni.

29. Respondeo, negando minorem, ac dico, quod si non creare mundum, carere malo &c. non dicunt vllum ens, & vllum bonum saltem abusuum, Deus non potest per actum prosecutionis velle non creare, & velle, ut aliquis careat malo, sed solum potest per actum fugæ, & nolitionis nolle creare, & nolle malum alicui. Si verò negationes, & priuationes consistunt in aliquo ente, & bono saltem abusuuo, ut multi docent, Deus potest illas velle per actum prosecutionis, in quantum sunt quædam entia, & quædam bona saltem abusuua.

30. Ad 4. distinguo maiorem: damnati odio habent Deum, quem euidenter cognoscunt esse purum, & summum bonum sine vlla admixtione mali intrinseci, concedo; sine vlla admixtione mali extrinseci, & relatiuè ad ipsos damnatos, nego; & nego consequentiam. Licet damnati cognoscant euidenter Deum esse summum bonum sine vlla admixtione mali intrinseci, per quam sit malus in se, tamen apprehendunt Deum ut infligentem damnatis æternam miseriam, & ut impediens eorum felicitatem; sed hoc est apprehendere Deum sub aliqua ratione mali extrinseci, & relatiuè ad ipsos damnatos; ergo apprehendunt, & odio habent Deum sub aliqua ratione mali.

31. Ad 5. nego antecedens, ac dico, quod sicut non potest aliquis odisse Deum, nisi in Deo apprehendat aliquam rationem mali relatiuè ad odio habentem, sic non potest velle odium Dei, nisi apprehendat in odio Dei aliquam rationem boni, puta quod est bonum, & conueniens odisse inimicum. Ad probationem antecedentis respondeo dupliciter: primo distinguo minorem; excæcatio intellectus, cum sit pæna peccati, non prærequiritur ad peccatum non supponens aliud peccatum, concedo; supponens aliud peccatum, nego; & nego consequentiam. Dicitur potest odium Dei esse peccatum, quod non potest fieri; nisi ex suppositione alterius peccati, in cuius pænam intellectus ita excæcetur, ut apprehendat odium Dei tanquam bonum, & conueniens. Respondeo secundo, distinguo maiorem: non potest quis apprehendere in odio Dei rationem boni, nisi ex excæcacione stricta, & propria, nego; nisi ex excæcacione lata, & impropria, concedo; & distinguo minorem; excæcatio stricta, & propria est pæna peccati, concedo; excæcatio lata, & impropria est essentialiter pæna peccati, nego; & nego consequentiam. Duplex est excæcatio intellectus. Prima propria, & stricta consistit in hoc, ut intellectus ita imperfectè cognoscat malitiam peccati, ut moraliter voluntas necessiteretur ad peccandum, qualis excæcatio datur in damnatis, & aliquando etiam in peccatoribus pro statu vitæ præsentis; & hæc excæcatio semper est pæna peccati. Secunda est excæcatio lata, & impropria, consistens in hoc, ut ex vna parte apprehendamus in peccato aliquam rationem boni delectabilis, vel utilis, & ex alia parte non benè penetremus malitiam peccati; & hæc ita præcedit omne peccatum, ut relinquat potentiam moralem non peccandi. Ad hoc, ut aliquis velit odisse Deum, non requiritur excæcatio propria, quæ semper est pæna peccati, sed sufficit excæcatio impropria, quæ non semper est pæna peccati; siquidem cum ad omne peccatum debeat præcedere aliqua ignorantia, ut ex Aristotele docent omnes Philosophi, & ex sacra Scriptura omnes Theologi, debet etiam præcedere aliqua impropria cæcitas.

H

32. Ad

32. Ad 6. distinguo antecedens: qui odit inimicum, vult illi malum sub ratione mali respectu inimici, sed sub ratione boni respectu odio habentis, vel alterius, concedo: & non sub ratione boni respectu odio habentis, vel alterius, nego; & nego consequentiam. Qui odit inimicum vult inimico malum sub ratione mali respectu inimici, sed hoc ipsum, quod inimicus habeat malum, apprehendit vt bonum odio habentis, vel alterius; ergo vult malum non sub pura ratione mali, sed sub aliqua ratione boni. Proportionaliter Deus dum vult damnatis malum pœnæ, vult malum pœnæ sub ratione boni conferentis ad pulchritudinem, & bonum vniuersi. Admittimus igitur voluntatem in aliquo sensu posse velle malum sub ratione mali, sed negamus posse velle malum sub pura ratione mali non includentis vllam rationem boni.

33. Ad 7. respondeo dupliciter. Primo nego antecedens. Dicitur enim quæstione 18. quod purum bonum non possumus non amare aliquo amore. Respondeo secundo transeat antecedens, & nego consequentiam. Ad probationem nego antecedens. Vt voluntas non possit facere vnum actuum oppositorum, non requiritur, vt necessitetur ad faciendum alterum, sed sufficit, vt in obiecto non appareat ratio sub qua talis actus; sed ratio sub qua odij est malum, vt ostensum est; ergo eo ipso, quod in puro bono nulla appareat ratio mali, voluntas non potest odisse purum bonum.

34. Dices primò: potest alicui proponi, quod bonum est amare purum malum; sed in hoc casu poterit velle amare purum malum, ideoque illud amabit; ergo &c.

35. Respondeo, transeat maior, & nego minorem. Sicut si aliquis existimet, quod bonum est videre sonum, & velit videre sonum, non poterit videre sonum, quia sonus non est obiectum visus, sed solius auditus; sic si quis existimet bonum esse amare purum malum, & velit amare purum malum, non poterit amare purum malum, quia purum malum non est obiectum amoris, sed odij.

36. Dices secundò: amor reflectit supra se ipsum in eodem genere amoris, & amat se ipsum; ergo si amor puri mali proponatur vt bonus, eo ipso amor puri mali distincti ab amore, in quantum amat se ipsum, amabit aliquod bonum, adeoque est possibilis talis amor.

37. Respondeo, distinguo consequens: amabit aliquod bonum distinctum ab ipso amore, nego: indistinctum ab ipso amore, concedo; & nego talem amorem esse possibilem. Sicut repugnat amor creatus, qui non amet aliud obiectum, quam se ipsum, sic repugnat amor creatus, qui non amet aliud bonum, quam bonum ipsius amoris.

38. Dices tertio: amor increatus Dei potest non velle aliud bonum, quam identifica-

tum cum ipso amore; ergo etiam amor creatus poterit non velle aliud bonum, quam identificatum cum ipso amore.

39. Respondeo, negando consequentiam. Disparitas est, quia de essentia amoris est, vt sit à bonitate obiecti; sed amor increatus, quia est à se, etiamsi nullum aliud bonum amet, quam se ipsum, est à bonitate obiecti, cum sit à se ipso, & sit obiectum sui ipsius; ergo amor increatus potest non amare aliud bonum, quam se ipsum. At amor creatus, si nullam aliam bonitatem amet, quam se ipsum, sicut non est à se ipso, sic non esset à bonitate sui obiecti, quod est contra essentiam amoris. Addo, quod amor increatus licet possit non velle vllum bonum distinctum ab ipso amore, tamen non potest præter se ipsum velle purum malum; ergo licet amor creatus posset non velle vllum bonum distinctum à se, non potest præter se ipsum velle purum malum.

QVÆSTIO XVIII.

Virum voluntas habeat libertatem contrarietatis, vel contradictionis circa purum bonum, & purum malum, circa felicitatem, & miseriam, & circa bona, vel mala particularia?

1. **V**idetur, quod felicitatem possumus non solum amare, & velle, sed etiam odisse, & nolle, adeoque circa illam habemus libertatem contrarietatis; primo quia illud possumus nolle, & odisse, in quo possumus apprehendere rationem mali; sed felicitatem possumus apprehendere vt difficilem ad consequendum, adeoque vt malam malitia difficultatis; ergo felicitatem possumus nolle, ac de facto qui de felicitate desberant propter difficultatem, videntur nolle felicitatem.

2. Secundò possumus velle malum, quod apprehendimus vt necessarium ad vitandum aliud malum, & ad consequendum aliquod bonum; sed possumus apprehendere, quod vt fruamur bonis huius vitæ, & vitemus molestias, difficultates, & labores obseruandi diuina præcepta, necessarium est, vt non consequamur æternam felicitatem, sed simus in æternum miseri; ergo possumus nolle esse in æternum felices, & velle esse in æternum miseri, vt fruamur bonis huius vitæ, & vitemus mala obseruandi præcepta.

3. Tertio licet naturaliter velimus esse, & viuere, tamen per accidens possumus velle non esse, & non viuere, eo pacto, quo qui interimunt se ipsos, volunt non esse, quia apprehendunt non esse vt necessarium ad vitandas misérias, quas experiuntur; & eo pacto,